

Konvence procesního modelování v CENIA

výtah z metodiky

**příloha č. 3 soutěžní dokumentace pro výběrové řízení na Integrovaný
systém plnění ohlašovacích povinností**

OBSAH

1.	ÚVOD	4
2.	STRUKTURA A ÚROVNĚ PROCESNÍHO MODELU.....	5
3.	KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ PROCESŮ.....	7
4.	KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ ORGANIZAČNÍCH STRUKTUR.....	11
5.	KONVENCE MODELOVÁNÍ DOKUMENTACE A POJMŮ	12
6.	KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ INFORMAČNÍ PODPORY	13
7.	OBJEKTY POUŽITÉ V MODELECH	14

Použité zkratky a definice

Pojem, zkratka	Vysvětlení
Atribut	Textová, číselná nebo logická informace, kterou lze zaznamenat k modelu, objektu nebo vazbě.
Činnost	Jeden dále již nedělitelný krok ve vykonávání procesu (subprocesu).
Model	Platforma v ARIS pro zachycení popisované reality v jakémkoliv z výše uvedených pohledů metodiky ARIS. Model je vytvořen pomocí různých typů objektů a jejich vzájemnými vazbami. Textové, číselné a logické informace jsou v modelech zachyceny do atributů v objektech a vazbách.
Objekt	Entita z prostředí organizace zachycená v databázi modelovacího nástroje (např. proces, subproces, činnost, organizační prvek, pracovní pozice, dokument, SW aplikace, role, produkt apod.). Objekty je nutno pregnančně rozlišovat a hierarchizovat ve smyslu jejich vzájemných vazeb.
Proces	Je soubor vzájemně souvisejících nebo vzájemně působících činností, který přeměňuje vstupy na výstupy. Je opakovatelný, má svého zákazníka, má svého správce, má svůj ocenitelný výstup, definované subprocesy, měřitelné parametry, jasné hranice (začátek a konec) a návaznosti na jiné procesy.
Subproces	Soubor vzájemně souvisejících nebo vzájemně působících činností, které dávají přidanou hodnotu vstupům a přeměňují je na výstupy. Je opakovatelný, má svého zákazníka, má svého správce, má svůj ocenitelný výstup, definované činnosti, měřitelné parametry, jasné hranice (začátek a konec) a návaznosti na jiné subprocesy (druhé a další úrovně dekompozice).
Vazba	Vzájemný vztah dvou objektů (např. mezi rolí a činností je vazba „provádí“).

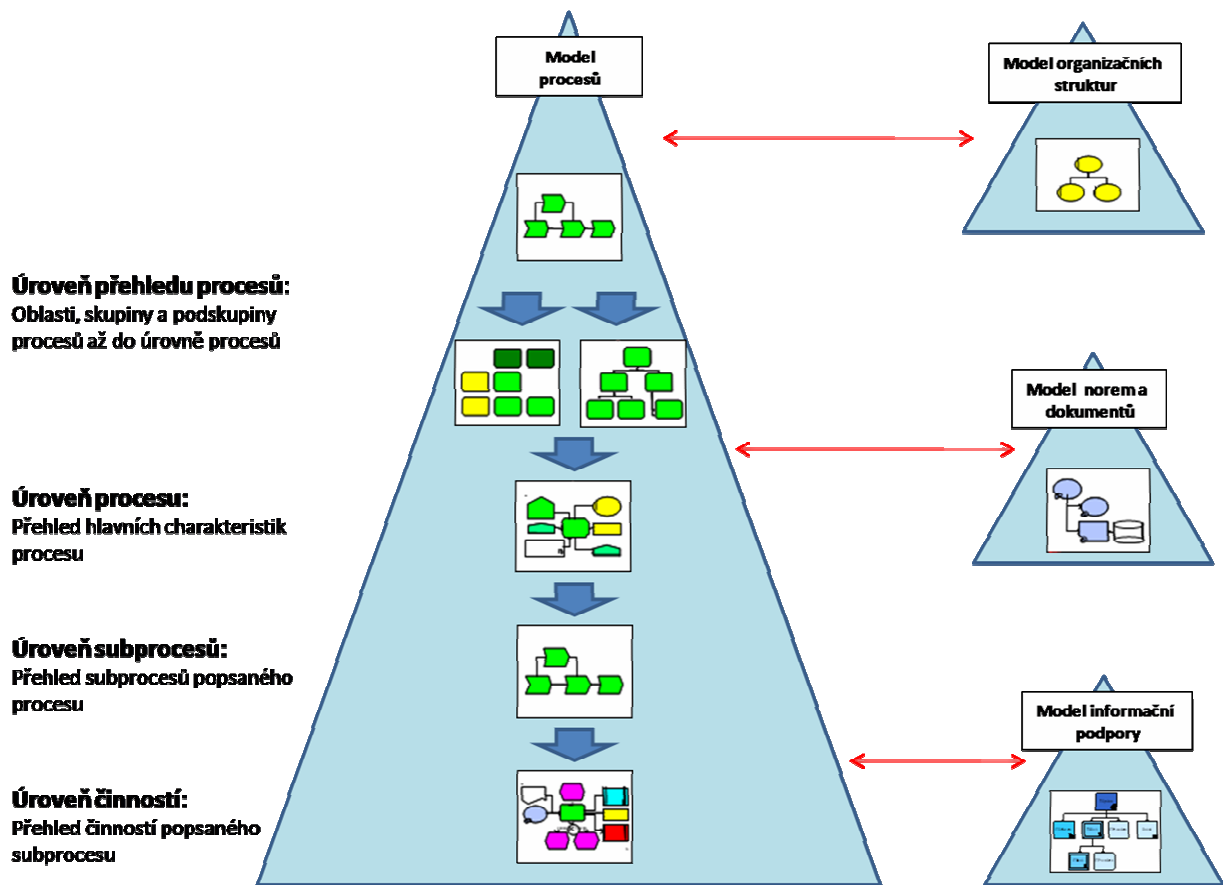
1. ÚVOD

Zadavatel disponuje licencemi nástroje pro modelování procesů ARIS Toolset a má své interní procesy integrovaného systému řízení zdokumentovány v tomto nástroji.

Při realizaci projektů zavádějících informační systémy zadavatel preferuje pro specifikaci funkčnosti systémů použití jím používané metodiky procesního modelování.

2. STRUKTURA A ÚROVNĚ PROCESNÍHO MODELU

Procesní model je vytvořen z několika dílčích modelů.

2.1 Model procesů

Model procesů je tvořen několika hierarchickými úrovněmi:

Průřezové oblasti řízení a základní členění po druzích procesů (přehledová – první - úroveň, VAC)

- Skupina procesů (dekompozice do druhé úrovně, VAC a FAD)
- Procesy (třetí úroveň, FAD a eEPC)
- Subprocesy (čtvrtá úroveň, FAD a eEPC)
- Činnosti (pátá úroveň, FAD).

Přehledová úroveň procesního modelu

Nejvyšší přehledová úroveň procesního modelu je reprezentována modelem tvorby přidané hodnoty (VAC), který zobrazí hierarchické členění oblastí skupin procesů. Model VAC se používá i při dekompozici do druhé úrovně detailu – **skupiny procesů**.

Procesy

Třetí úroveň procesního modelu je popsána Modelem průběhu procesu (eEPC) a Modelem přiřazení funkcí (FAD). Tento model je hierarchicky připojen k objektu typu Funkce v Modelu tvorby přidané hodnoty (VAC).

Subprocesy

Čtvrtá úroveň je tvořena modely průběhu procesu (eEPC). Model je hierarchicky připojen k objektu typu Funkce v Modelu přiřazení funkcí (FAD). Podrobnosti (vstupy a výstupy činností, aplikace a odpovědnost za výkon jednotlivých činností) vztahující se ke konkrétnímu subprocesu jsou popisovány v Modelu přiřazení funkcí (FAD).

Činnosti procesu

Úroveň činností procesů je reprezentována Modelem přiřazení funkcí (FAD). Model je hierarchicky připojen k objektu typu Funkce v Modelu průběhu procesu (eEPC).

2.2 Model organizačních struktur

V tomto modelu je popsána organizační struktura, a to hierarchicky od nejvyšší po nejnižší možnou úroveň. V modelech typu Model organizačních struktur jsou zaznamenány a definovány všechny organizační prvky, pracovní pozice a dále pracovní pozice nebo procesní role.

2.3 Model norem, dokumentů a pojmů

V modelu je vytvořen přehled veškeré dokumentace, kterou se organizace řídí a používá v rámci každodenních činností.

Obsahuje přehled norem (nadnárodních, nadresortních a resortních), přehled dokumentů používaných v rámci probíhajících procesů a přehled zkratk a pojmů, používaných v rámci popisu procesů.

2.4 Model informační podpory

Model informační podpory je rozdělen do vzájemně propojených modelů, které zahrnují:

- přehled SW aplikací používaných v organizaci
- přehled funkcí SW aplikací
- přehled databází

3. KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ PROCESŮ

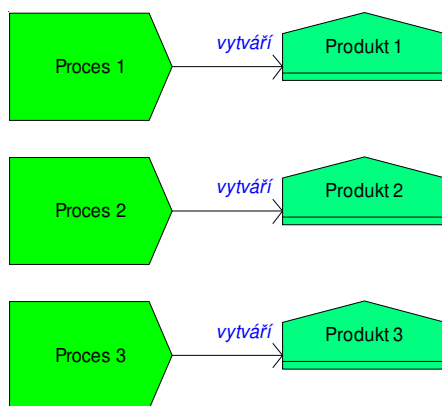
3.1 Model tvorby přidané hodnoty (VAC)

Model je určen pro zobrazení dekompozice a provázání oblastí a skupin procesů v základní přehledové mapě (prvá a druhá úroveň).

V rámci dekompozice procesů je možné a do modelu zařazovat i tok produktů.

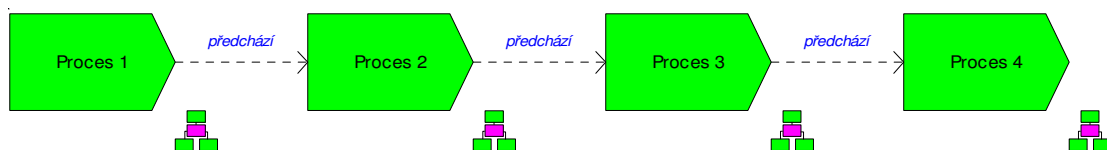
Tímto modelem je vytvořena základní dekompozice procesů a veškeré další úrovně dekompozic musí být tvořeny hierarchizací z příslušných objektů, představujících proces nebo popř. subprocess.

Varianta 1: Ukázka dekompozice procesů s produkty

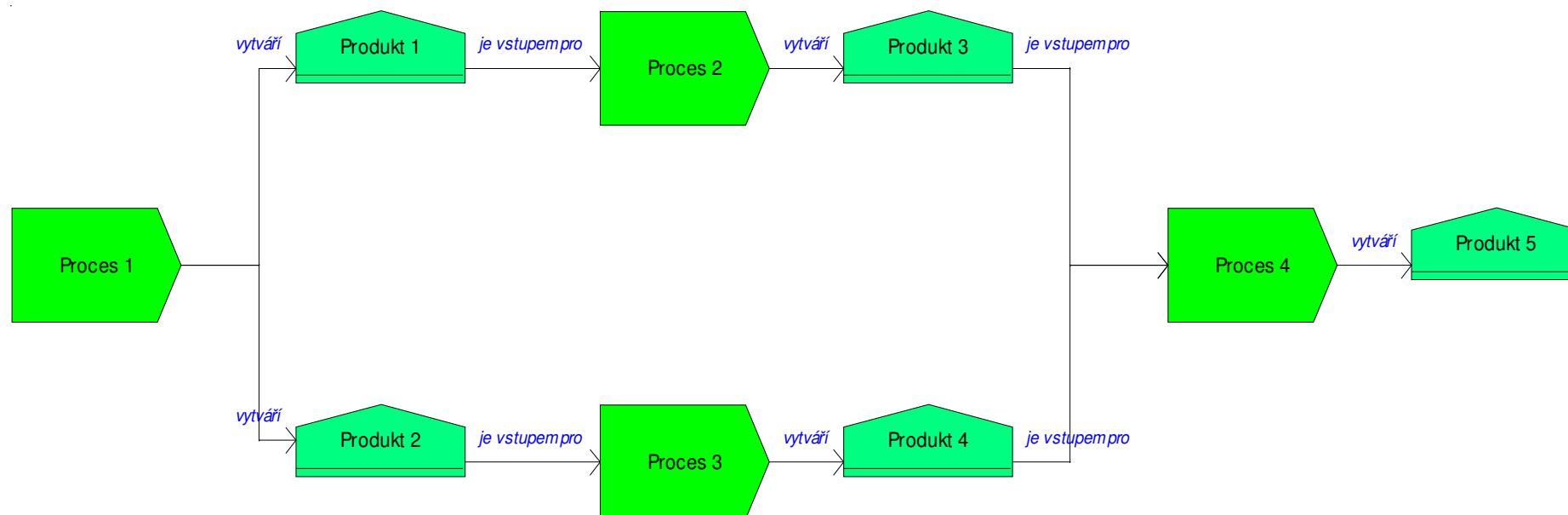
Tato varianta dekompozice oblasti řízení, skupiny procesů nebo procesu se používá tehdy, neexistuje-li mezi procesy nebo subprocessy přímá návaznost, tzn., jde o formu výčtu procesů / subprocessů s navazujícími produkty.

Varianta 2: Ukázka jednoduché dekompozice procesů

Tato varianta dekompozice procesu se používá pouze v případech, kdy je záměrem pouze vizualizace návazností bez jakýchkoliv doplňujících informací.

Varianta 3: Ukázka dekompozice procesů s produkty

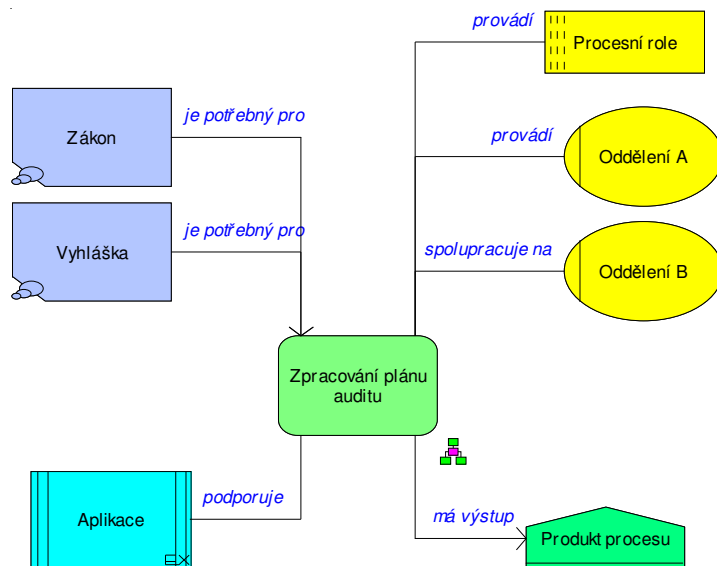

Tato varianta dekompozice procesu se používá tehdy, kdy je záměrem vizualizace návazností s produkty. Tato varianta je významná zvláště tehdy, je-li třeba přesně definovat hranice navazujících procesů.

3.2 Model přiřazení funkcí (FAD)

Model přiřazení funkcí (FAD) umožňuje popsat základní informace o realizovaném procesu.

Na úrovni procesu jsou určeny odpovědnosti (výkonné, řídicí, metodické a spolupracující role), vstupy a výstupy procesu, aplikace používané v procesu, produkt procesu, odkaz na další dokumentaci (směrnice, pravidla, normy), odkaz na pojmy vztažené k procesu.

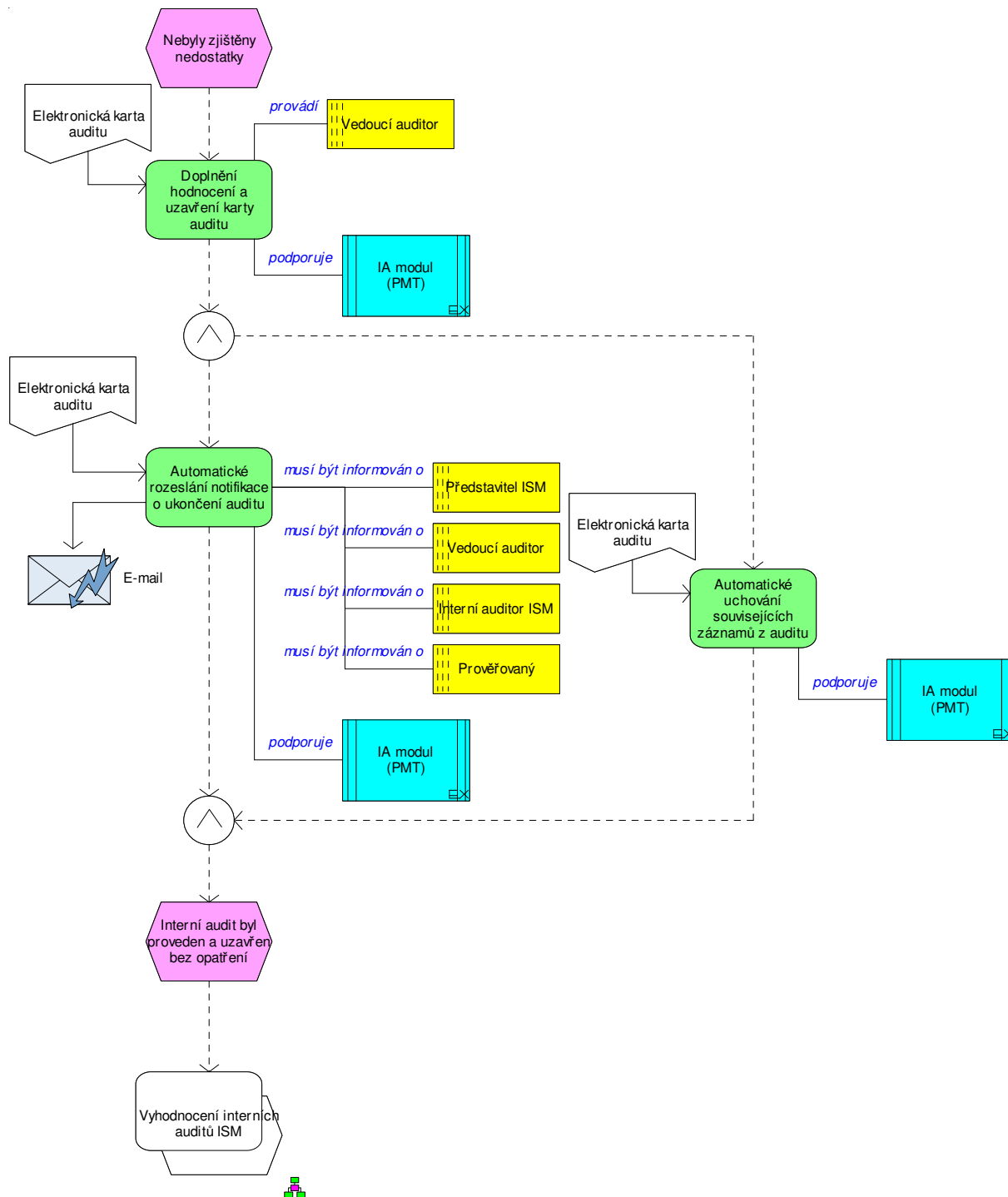

3.3 Model průběhu procesu (eEPC)

Model průběhu procesu (eEPC, extended event-driven process diagram) zachycuje průběh procesu / subprocesu s jeho mezivýsledky (událostmi), podmiňujícími další pokračování procesu, různé scénáře cest (pomocí operátorů) a návaznosti na další subprocesy (pomocí procesních rozhraní).

Model se vytváří hierarchizací objektu Funkce z Modelu přiřazení funkcí (FAD) příslušného procesu (u jednoduchých procesů), nebo hierarchizací objektu Funkce znázorňující subproces z Modelu tvorby přidané hodnoty (VAC) u složitějších procesů.

Základní model průběhu procesu (eEPC) může být dále hierarchizován pomocí vnořených eEPC u jednotlivých subprocesů (činností).

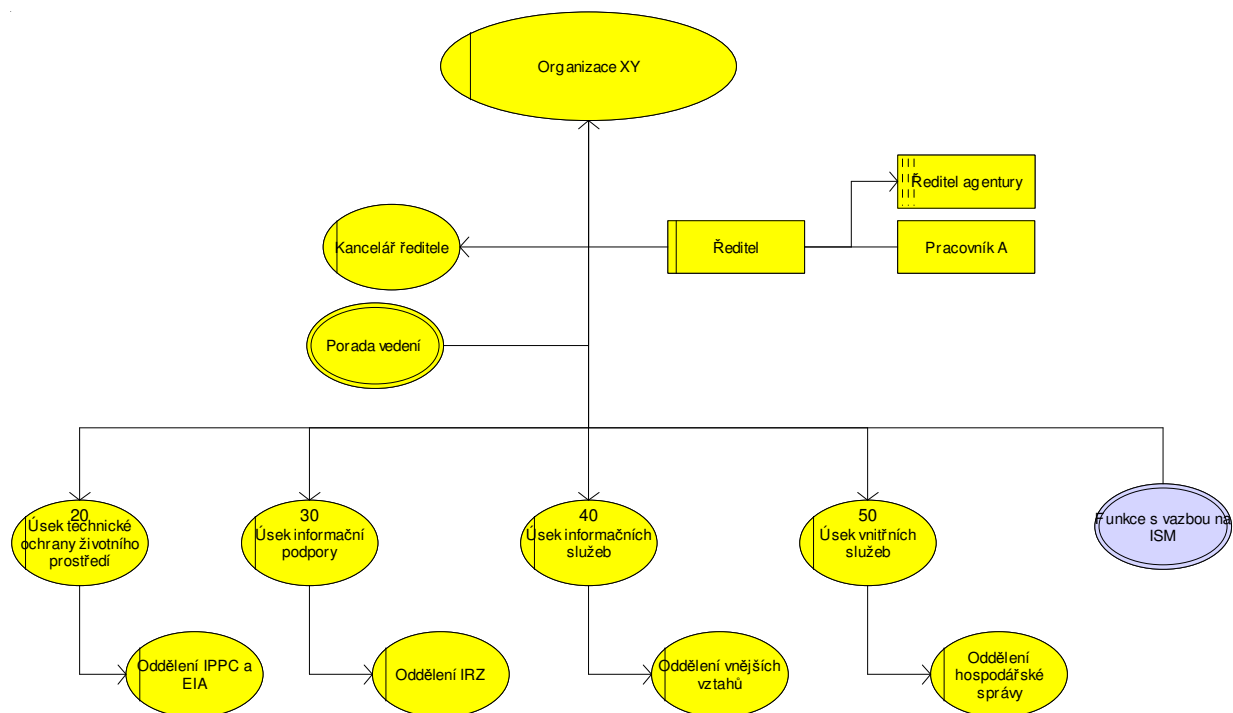

4. KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ ORGANIZAČNÍCH STRUKTUR

4.1 Model organizačních struktur

Model organizačních struktur slouží k popisu všech úrovní organizační struktury. Kromě popisu standardních prvků organizační struktury (organizační jednotky, funkční místa, pracovníci) umožňuje seskupení pracovních pozic do typů a přiřazení rolí organizačním prvkům a pracovním pozicím.

Jednotlivé řídicí úrovně musí být zachyceny v samostatném modelu.

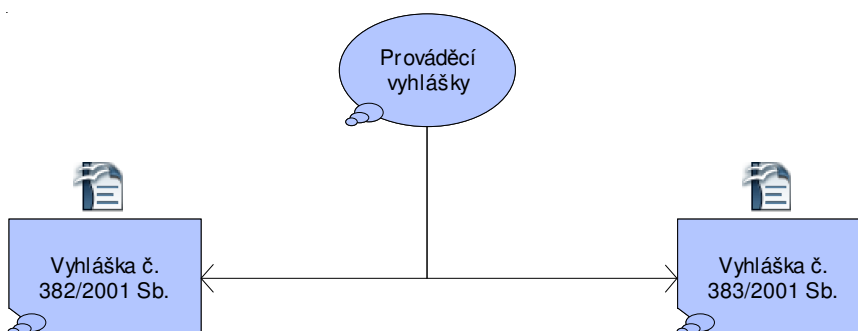
5. KONVENCE MODELOVÁNÍ DOKUMENTACE A POJMŮ

5.1 Model norem

Model norem umožňuje popsat strukturu norem v organizaci (směrnice, zákony, pravidla, apod.).

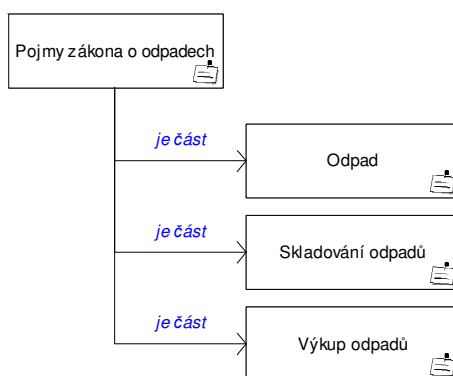
Objekty norem jsou využívány v Modelu přiřazení funkcí (FAD) a eEPC, kde jsou připojovány k činnostem, které se jimi řídí (normy jsou využívány pro provádění těchto činností).

Normy jsou podle druhů spojovány ve složkách norem. Každá složka obsahuje odkaz na seznam norem ve složce. U objektů norem může být připojen konkrétní dokument nebo intranetový odkaz na příslušnou normu.

5.2 Model odborných pojmů

Model odborných pojmů umožňuje popsat a vysvětlit pojmy a /nebo zkratky vztažené k procesům (používané v procesech).

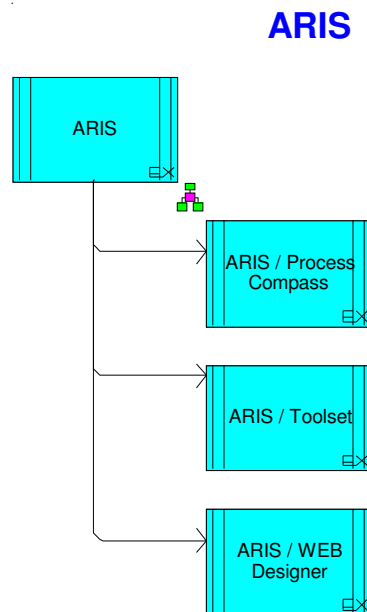

6. KONVENCE PRO MODELOVÁNÍ INFORMAČNÍ PODPORY

6.1 Model SW aplikací

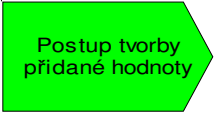

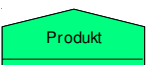

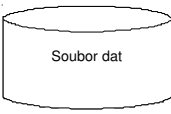
Model SW aplikací umožňuje popsat přehled aplikací a vztahy mezi aplikacemi (nadřízenost / podřízenost)

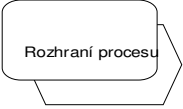

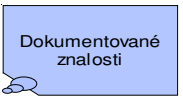
Aplikace jsou využívány v Modelech přiřazení funkcí (FAD) a v modelech správy IT podpory.

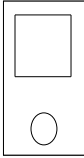

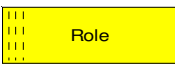

7. OBJEKTY POUŽITÉ V MODELECH

V této kapitole jsou popsány všechny objekty, použité v procesním modelu. Ke každému objektu je uveden stručný popis jeho významu a dále je uvedeno, v jakých modelech se může daný objekt vyskytovat.

Objekt	Stručný popis objektu
	<p>Účel objektu: Zaznamenat oblast procesů, skupinu procesů, proces nebo subproces</p> <p>Výskyt objektu v modelech: VAC</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat proces, subproces nebo činnost v procesu</p> <p>Výskyt objektu v modelech: FAD / eEPC</p>
	<p>Účel objektu: Informace charakterizující podnět k provedení činnosti nebo výsledek činnosti v rámci toku procesu. Po operátoru vysvětluje důvod rozdělení procesu.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat výkony (= produkty) vytvářené/poskytované v rámci popisovaných procesů.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: VAC / FAD (VAC)</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat DOKUMENT v papírové nebo elektronické podobě vytvářený v rámci popisovaného procesu / činnosti dokument typu formulář nebo nosič dat.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model dokumentů/ souborů dat, Model norem, FAD, eEPC</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat strukturu souborů dat, používaných v procesech.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model dokumentů / souborů dat, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>

	<p>Účel objektu: Objekt typu „Rozhraní procesu“ - využíváme k dynamickému propojení jednotlivých modelů eEPC. Tímto objektem lze například vyjádřit vazbu mezi subprocesem A a B (Subproces A pokračuje subprocesem B).</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC</p>
	<p>Logické „AND“ - patří do skupiny operátorů, kterými se vyjadřují logické vazby mezi funkcemi (aktivitami) a událostmi, větvení procesního řetězce apod. Logické „a“ - konjunkce. Např.: „Vojta plave a Lucka plave“ je konjunkce.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC</p>
	<p>Logický „OR“ - patří do skupiny operátorů, kterými se vyjadřují logické vazby mezi funkcemi (aktivitami) a událostmi, větvení procesního řetězce apod. Logické „nebo“ - disjunkce. Např.: „Vojta plave nebo Lucka plave“ je disjunkce.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC</p>
	<p>Logické „XOR“ - patří do skupiny operátorů, kterými se vyjadřují logické vazby mezi funkcemi (aktivitami) a událostmi, větvení procesního řetězce apod. Logické „buď..., anebo...“ - exkluzivní disjunkce. Např.: „Počítač je buď zapnutý anebo vypnutý“ je exkluzivní disjunkce.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC</p>
	<p>Objekt „odborný pojem“ - slouží k definování termínů a definic, které se budou v mapovaných procesech vyskytovat. V modelování můžeme tento objekt využít k zmapování definic v úvodní části právní normy.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model odborných pojmů, eEPC</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat používaný typ SW aplikace.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC, Model aplikace, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat elektronickou databázi nebo uskupení databází pro čtení/zápis dat. Uživatelův přístup do databáze je prostřednictvím určité aplikace.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: eEPC, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>
	<p>Účel objektu: Zaznamenat normy potřebné v rámci popisovaných procesů (právní předpisy, INA, odborná nařízení a služební pomůcky...)</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model norem, Model přiřazení funkcí (FAD), eEPC</p>

 <p>Složka norem</p>	<p>Účel objektu: Zaznamenat skupinu norem (pravidel, zákonů, rozkazů ...) potřebných v rámci popisovaných procesů</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model norem, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>
 <p>Složka</p>	<p>Účel objektu: Zaznamenat strukturu dokumentů a souborů dat podobného určení nebo obsahu.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model dokumentů / souborů dat</p>
 <p>Organizační jednotka</p>	<p>Účel objektu: Zaznamenat konkrétní organizační prvek organizační struktury</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model organizačních struktur, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>
 <p>Skupina</p>	<p>Účel objektu: Zaznamenat např. skupinu vedení nebo dočasnou pracovní skupinu (např. po dobu projektu, řešení úkolu apod.)</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model organizačních struktur, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>
 <p>Funkční místo</p>	<p>Účel objektu: Zaznamenat konkrétní funkční místo v organizační struktuře</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model organizačních struktur, Model přiřazení funkcí (FAD),</p>
 <p>Role</p>	<p>Účel objektu: Objekt typu „Role“ - představuje typizaci pracovníků v procesech. Při modelování využíváme tento objekt v modelech eEPC k vyjádření odpovědnosti za provedení určitého kroku procesu, který je vyjádřen objektem funkce.</p> <p>Výskyt objektu v modelech: Model organizačních struktur, eEPC, Model přiřazení funkcí (FAD)</p>